

DOI: 10.34697/2451-0610-ksm-2019-4-000

XVI: 2019 nr 4
**Krakowskie
Studia
Międzynarodowe**
e-ISSN 2451-0610
ISSN 1733-2680

Bogusława Bednarczyk

dr hab., prof. KA, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

ORCID:0000-0002-3926-2732

EDUKACJA PRAW CZŁOWIEKA: OSIĄGNIĘCIA I WYZWANIA NA PRZYSZŁOŚĆ. WPROWADZENIE

Bieżący numer „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” poświęcamy pamięci Profesora Michała Chorośnickiego. Zmarły w grudniu 2019 roku Prof. dr hab. Michał Chorośnicki był wieloletnim członkiem Rady programowej naszego czasopisma. A przede wszystkim był naszym Przyjacielem, zawsze gotowym do współpracy i pomocy. Artykuł *Strategie Handlowe Donalda Trumpa. Kilka refleksji nad procesem transformacji NAFTA w USMCA*, przedstawiający zakres badań Profesora Michała Chorośnickiego, przygotował Profesor **Rett R. Ludwikowski** z Columbus School of Law (The Catholic University of America), natomiast uczniowie i współpracownicy Profesora z Katedry Strategii Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego przybliżają nam postać Uczzonego we wspomnieniach *in memoriam*.

Jest to kolejny tom poświęcony badaniom nad współczesną problematyką ochrony i promocji praw człowieka, tym razem omawiający znaczenie edukacji praw człowieka, zarówno formalnej, jak i nieformalnej, dla wspierania aktywnego obywatelstwa i demokracji. Szerokie, międzynarodowe grono badaczy z różnych dziedzin stosunków międzynarodowych, nauk społecznych, ekonomicznych, etycznego biznesu, nauk medycznych, prawnych i etyki zostało zaproszone do publikacji swych tekstów.

Inspiracją dla prezentowanego zeszytu „Krakowskich Studiów Międzynarodowych”: *Edukacja praw człowieka: osiągnięcia i wyzwania na przyszłość*, była IX Międzynarodowa Konferencja w zakresie edukacji praw człowieka, która miała miejsce w Sydney w grudniu 2018 r., wpisując się równocześnie w dwa ważne dla ewolucji problematyki praw człowieka jubileusze: 70. rocznicę podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i 25. rocznicę uchwalenia Deklaracji Wiedeńskiej. Uczestnicy konferencji, reprezentujący pięć kontynentów, nawiązując do tych kluczowych, historycznych dokumentów, przedstawili prezentacje dowodzące, że edukacja jest obecnie jednym z kluczowych tematów społecznych znajdujących się w centrum zainteresowania wielu organizacji międzynarodowych i poszczególnych państw. Główną tego przyczyną jest trwający od wielu lat proces przekształcania współczesnego społeczeństwa industrialnego w społeczeństwo globalne, oparte na wiedzy i informacji. Edukacja w aspekcie praw człowieka uznana została przez społeczność międzynarodową za jedno z praw człowieka. Edukacja ta nie jest celem samym w sobie – stanowi nieodzowny element przygotowania współczesnych społeczeństw do globalnego współżycia. Edukacja w aspekcie praw człowieka jest nieodłącznym elementem kształcenia społeczeństwa na każdym etapie życia człowieka, wpisanym w idee globalnego społeczeństwa informacyjnego.

Tematyka publikowanych niżej tekstów jest mocno zróżnicowana. Wiąże się to z różnorodnymi zainteresowaniami naukowymi autorów oraz z wielowątkowością procesów edukacyjnych praw człowieka. Obszar badawczy autorów bezpośrednio i pośrednio dotyczy problemów związanych z rosnącym znaczeniem edukacji praw człowieka – zarówno formalnej, jak i nieformalnej – dla wspierania aktywnego obywatelstwa i demokracji. Autorzy, analizując m.in. aspekty problematyki edukacji praw człowieka i na temat praw człowieka z perspektywy różnych dziedzin nauki: nauk społecznych, ekonomicznych, etycznego biznesu, nauk medycznych, prawnych i etyki, wskazują, że nie ma jednej definicji edukacji na rzecz praw człowieka, która obejmowałaby różnorodne sposoby, dzięki którym jednostki uczą się realizować własne prawa przy jednoczesnym poszanowaniu praw przysługujących innym.

Kluczowy dla określenia istoty edukacji na rzecz praw człowieka wydaje się jej cel, gdyż niezależnie od kontekstu i stosowanej metodologii zawsze służy ona kształtowaniu kultury poszanowania praw człowieka. Główne składowe tej kultury wyznaczają zarazem ogólne cele edukacji na rzecz praw człowieka.

Prezentowane artykuły ukazują konieczność lepszego zrozumienia mechanizmów i konsekwencji współczesnych naruszeń praw człowieka. Prawa człowieka traktujemy z jednej strony jako konkretne narzędzia do działania, z drugiej zaś jako symbol pewnej umowy społecznej, której znaczenie można ocenić przede wszystkim w kontekście historycznym, ale także prawnym, ekonomicznym, politycznym czy medycznym. Przedstawione publikacje są dowodem na to, że nie ma jednego właściwego sposobu na połączenie tych sfer. Równocześnie

badania przeprowadzone przez autorów dowodzą, że jest tu ogromna przestrzeń do eksperymentów i do dostosowania założeń, formy i treści inicjatyw edukacyjnych.

Niniejszy numer „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” powstał dzięki współpracy naukowców i doktorantów Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego oraz badaczy współpracujących z naszą uczelnią od wielu lat. Tom zamykają recenzje najnowszych pozycji książkowych, tematycznie związanych ze współczesnymi stosunkami międzynarodowymi oraz refleksje wspomnieniowe uczniów Profesora Michała Chorośnickiego.

Czekamy na wszelkie uwagi i opinie. Zapraszamy do współpracy.

